

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
2		V Eikenaar	26 april 2022

Onderwerp

Afhandeling motie 'Plan van aanpak seksuele intimidatie in de openbare ruimten van de gemeente Almelo'

Geachte leden van de raad,

U heeft op 30 juni 2020 de motie 'Plan van aanpak seksuele intimidatie in de openbare ruimten van de gemeente Almelo' (RAAD - 81823) aangenomen. Met deze motie heeft u het college opdracht gegeven om een plan van aanpak seksuele intimidatie op te stellen. Het doel van het plan van aanpak is om de veiligheid en daarmee de veiligheidsgevoelens van (jonge) vrouwen en de LHBTIQ+ gemeenschap in de openbare ruimten te bewaken. Naast het opstellen van een plan van aanpak werd er in de motie verzocht om best practices en oplossingen uit te wisselen met andere gemeenten aangezien seksuele intimidatie een landelijk probleem is.

Met deze raadsbrief informeren wij u over de uitvoering en daarmee de afhandeling van de motie. Voorafgaand aan het opstellen van het plan van aanpak hebben wij advies gevraagd aan de gemeenten Enschede, Rotterdam, Arnhem en Maastricht. Deze gemeenten zijn allemaal aangesloten bij het programma Veilige Steden. Het programma Veilige Steden – geïnitieerd door het Ministerie OCW - ondersteunt gemeenten om de openbare ruimte veiliger te maken voor vrouwen en meisjes. De nadruk binnen Veilige Steden ligt op veiligheid in de openbare ruimte en het uitgaan. De gemeente Almelo heeft zich vanaf 1 januari 2022 bij dit programma aangesloten. Tevens is er kennis uitgewisseld met verschillende organisaties, zoals Rutgers, Avedan, Centrum Seksueel Geweld, Sportbedrijf Almelo, Vizier Oost Nederland, COC Twente en GGD Twente. Deze organisaties zijn zijdelings betrokken en geven sturing aan het proces, geven een kritische blik en aansluiting op de praktijk.

Met de input van de gemeenten, organisaties en interne betrokkenen hebben wij voor Almelo een plan van aanpak seksuele intimidatie opgesteld. Vanwege de ontvangen subsidie van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap zal er vanaf 25 april 2022 uitvoering kunnen worden gegeven aan een deel van het plan van aanpak. Op deze datum zal de Ben je oké? campagne worden gelanceerd in de gemeente. Echter zal met het huidige beschikbare budget niet het volledige plan van aanpak kunnen worden uitgevoerd. De verwachting is dat medio 2023 het huidige beschikbare budget benut zal zijn. Om de overige initiatieven uit te kunnen voeren en zo te komen tot een structurele aanpak, zal er met de begroting van 2023 een voorstel worden gedaan om structurele middelen vrij te geven ten behoeve van de aanpak.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen

PLAN VAN AANPAK SEKSUELE INTIMIDATIE IN DE OPENBARE RUIMTE

Aanleiding

Naar aanleiding van de door de gemeenteraad aangenomen motie 'Plan van aanpak seksuele intimidatie in de openbare ruimten van de gemeente Almelo' is in samenwerking met betrokken ketenpartners, gestalte gegeven aan beleid en aanpak rondom seksuele intimidatie en overige vormen van seksuele grensoverschrijding.

Het doel van het plan van aanpak is om de veiligheid en daardoor de veiligheidsgevoelens van (jonge) vrouwen en de LHBTIQ+¹ gemeenschap te verbeteren in Almelo. Naast het opstellen van een plan van aanpak werd er in de motie verzocht om best practices en oplossingen uit te wisselen met andere gemeenten aangezien seksuele intimidatie een landelijk probleem is. Er zijn ervaringen uitgewisseld met de gemeenten Enschede, Arnhem, Rotterdam en Maastricht. Deze gemeenten zijn allemaal aangesloten bij het programma Veilige Steden. Het programma Veilige Steden – geïnitieerd door het Ministerie OCW - ondersteunt gemeenten om de openbare ruimte veiliger te maken voor vrouwen en meisjes. De nadruk binnen Veilige Steden ligt op veiligheid in de openbare ruimte en het uitgaan. De gemeente Almelo sluit vanaf 2022 bij dit programma aan en zal bij de aanpak van seksuele intimidatie ondersteund worden door Regioplan.

Voorliggend plan van aanpak is tot stand gekomen in samenspraak met externe ketenpartners zoals Rutgers, GGD Twente, COC Twente, Centrum Seksueel Geweld Twente (CSG), Sportbedrijf Almelo, Avedan, Vizier en Regioplan. Deze organisaties zijn zijdelings betrokken en geven sturing aan het proces, geven een kritische blik en aansluiting op de praktijk. Daarnaast is er gesproken met interne betrokkenen. Het plan van aanpak bestaat uit een omschrijving van het probleem, de ambitie, de doelgroep, maatregelen, een financiële paragraaf en een tijdsplanning.

Definities

Seksuele grensoverschrijding is een verzamelterm voor alle vormen van seksueel gedrag die over de grenzen van een ander gaan. Het gaat om een verscheidenheid aan gedragingen die verschillen in ernst: van een seksueel getinte opmerking tot aanranding en verkrachting. Vormen van seksuele grensoverschrijding kunnen zijn: seksueel geweld, seksueel misbruik, (online) seksuele (straat)intimidatie, gender gerelateerd geweld en huiselijk geweld². Naar aanleiding van de motie zullen wij ons binnen de aanpak focussen op seksuele intimidatie in de openbare ruimte. Echter liggen aan alle vormen van seksuele grensoverschrijding vaak dezelfde risicofactoren ten grondslag. In onze aanpak zullen wij ons focussen op deze risicofactoren. Dit heeft tot gevolg dat wij met dit

¹ LHBTI staat voor: lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele personen, transgenders en mensen met een intersekse-conditie. Met LHBTI bedoelen we ook mensen die zich 'zoekende' (questioning), 'queer', of 'aseksueel' noemen.

² Definities van deze vormen van seksuele grensoverschrijding vind je in bijlage 1.

plan van aanpak, naast het verminderen van seksuele intimidatie in de openbare ruimte, mogelijk ook bijdragen aan het verminderen van overige vormen van seksuele grensoverschrijding.

(Online) seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie betreft opmerkingen, gebaren en handelingen met een seksuele betekenis waarmee daders slachtoffers angst aanjagen, vernederen, irriteren, tot last zijn, kwetsen, beledigen, bedriegen of beperken in het gevoel van vrijheid. Dat kan gaan bijvoorbeeld gaan om achtervolgen, seksueel getinte opmerkingen maken of om seks vragen. Het komt onder andere voor op straat, het uitgaan of in en rond het openbaar vervoer. Het is een breed, subjectief begrip waar vele uitlatingen en gedragingen onder kunnen vallen. Voor online seksuele intimidatie geldt dezelfde definitie als voor seksuele intimidatie, maar vinden incidenten online plaats in plaats van bijvoorbeeld op straat, de kroeg, de openbare ruimte of in het ov. Vormen van online seksuele intimidatie zijn sexting, grooming, exposing, sextortion of het plaatsen van online seksueel getinte berichten³.

Feiten en cijfers over seksuele grensoverschrijding in Nederland

Hoewel er in Almelo nog geen onderzoeken hebben plaatsgevonden naar diverse vormen van seksuele grensoverschrijding, zijn er wel landelijke cijfers bekend (CBS, 2022). In totaal geeft 50 procent van alle jongeren aan dat zij in 2020/2021 te maken hebben gehad met straatintimidatie. Voor vrouwen ligt dit aandeel hoger dan voor mannen; 2 op de 3 vrouwen in de leeftijd van 12 tot 25 jaar zijn in 2021 weleens (minstens 1 keer) lastiggevalen op straat. Vrouwen van 18 tot 21 jaar geven dit het vaakst aan, en vrouwen van 12 of 13 jaar het minst vaak. Ze zijn nagefloten of nageroepen, en soms ook achternagelopen. Een derde van de jonge vrouwen voelde zich onveilig of bang door deze straatintimidatie. Ook mannen, en dan vooral jongere mannen hebben met straatintimidatie te maken maar bij hen komt dit veel minder vaak voor en gaat het vooral om nageroepen worden. Daarnaast heeft een kwart van de jonge vrouwen en bijna een tiende van de jonge mannen (tussen de 16 en 24 jaar) in een jaar tijd een vorm van online seksuele intimidatie meegemaakt. Jonge vrouwen en LHBT-personen hadden het vaakste te maken met ongewenst seksueel gedrag. Ook mensen met een beperking zijn een risicogroep.

Risicofactoren

Er zijn verschillende factoren die het risico op het plegen of meemaken van ongewenst seksueel gedrag vergroten (risico op pleger en/of slachtoffer). Er is meestal geen sprake van één aanwijsbare oorzaak, maar van een samenspel van factoren, zoals:

- De ongelijke maatschappelijke positie van mannen en vrouwen, die leidt tot machtsverschillen, maar ook tot het in stand houden van een cultuur waarin seksueel geweld niet serieus wordt genomen. Een voorbeeld is victim blaming: niet de dader, maar het

³ Sexting: Seksueel getint beeldmateriaal (vaak door afgebeelde persoon zelf gemaakt) wordt zonder toestemming van de afgebeelde persoon via sociale media met derden gedeeld. Grooming: Het actief benaderen en verleiden van minderjarigen door meerderjarigen via internet en social networking sites, chatrooms of webcams, met als doel seksueel getinte contacten. Exposing: Naaktfoto's en/of filmpjes van de slachtoffers worden voorzien van informatie over het slachtoffer, zoals telefoonnummer, woonadres en social media accounts. Sextortion: Het (vaak onder valse voorwendselen) verkregen seksueel getint beeldmateriaal wordt later gebruikt als chantagemiddel. Ongevraagd toesturen of plaatsen van online seksueel getinte berichten. Hier kan het gaan om seksueel getinte roddels of pesten.

slachtoffer krijgt de schuld: 'ze was niet duidelijk genoeg', 'ze liep 's avonds over straat', 'ze droeg sexy kleding'.

- Schadelijke genderstereotype normen in de maatschappij, die mannen en vrouwen het gevoel kunnen geven dat ze zich op een bepaalde manier moeten gedragen. Hierbij speelt de dubbele seksuele moraal een belangrijke rol. Vrouwen krijgen de verantwoordelijkheid om grenzen aan te geven, terwijl mannen zichzelf zien als seksuele veroveraars. Maar de verantwoordelijkheid van het overschrijden van seksuele grenzen ligt altijd bij de dader, nooit bij het slachtoffer.
- Het missen van kennis en vaardigheden rond respectvolle omgang en wensen en grenzen herkennen en erkennen (bijvoorbeeld om groepsdruk te weerstaan).
- Een moeilijke jeugd en eigen traumatische ervaringen met seksueel geweld.
- Gevoeligheid voor groepsdruk en een negatief zelfbeeld.

Individuele factoren zoals gebrek aan kennis en een moeilijke jeugd leiden niet per se tot het overschrijden van grenzen, maar vergroten het risico op het meemaken of plegen van seksuele grensoverschrijding.

Gevolgen

Seksuele grensoverschrijding is een bedreiging voor de gezondheid. Het kan ernstige lichamelijke, psychische, relationele en seksuele gevolgen hebben voor de slachtoffers. Ook de maatschappelijke kosten van seksueel geweld zijn enorm. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om zorgkosten en economische schade door productiviteitsverlies. De totale kosten in Nederland worden geschat op meer dan een miljard euro per jaar.

Ambitie gemeente Almelo

De gemeente Almelo wil dat iedereen zich veilig voelt in de gemeente. Seksuele intimidatie in de brede zin accepteren wij niet in Almelo, een stad waarin iedereen zichzelf mag zijn en in vrijheid moet kunnen leven. In lijn met de motie van 30 juni 2020 is er een plan van aanpak opgesteld om seksuele intimidatie te verminderen en daardoor de veiligheidsgevoelens van de inwoners van Almelo in de openbare ruimte en online te vergroten.

De gemeente Almelo zal meerdere initiatieven introduceren ten behoeve van de aanpak van seksuele intimidatie in de openbare ruimte en online. De initiatieven van de gemeente Almelo zullen zich voornamelijk gaan richten op preventie⁴. Daarnaast zal er handelingsperspectief worden geboden aan slachtoffers en omstanders wanneer zij te maken hebben (gehad) met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Op dit moment zal er niet worden gefocust op repressie, omdat een repressieve aanpak zeer inefficiënt is en er strafrechtelijk weinig mogelijk is⁵.

⁴ In bijlage 2 worden een aantal belangrijke inzichten uit onderzoek over wat werkt in de preventie van seksuele grensoverschrijding benoemd. Deze inzichten worden meegenomen in de Almelose aanpak.

⁵ Op dit moment is seksuele intimidatie an sich niet strafbaar. Echter zijn er wel vormen van intimidatie die strafbaar zijn gesteld, bijvoorbeeld belediging of bedreiging, discriminatie of hinderlijk volgen. Ook betasten (aanranding) is strafbaar. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft een wetsvoorstel gemaakt waarin wordt voorgesteld seksuele intimidatie (zowel offline als online) strafbaar te stellen.

Onze acties zullen ertoe bijdragen dat:

- Seksuele intimidatie niet als normaal en als niet oké wordt gezien;
- Omstanders seksuele intimidatie herkennen;
- Omstanders en slachtoffers weten wat ze kunnen doen bij (het zien van) seksuele intimidatie;
- (Potentiële) daders worden aangesproken en bewust worden gemaakt;
- Er laagdrempelige hulp wordt aangeboden aan slachtoffers.

Hiertoe gaan we:

1. Duidelijke normen vaststellen over wat we betitelen als ongewenst seksueel gedrag.
2. Inzetten op preventie door bewustwording te creëren.
3. Vrouwen, meisjes en LHBTIQ+ gemeenschap ondersteunen en handelingsperspectief bieden wanneer zij te maken hebben (gehad) met grensoverschrijdend gedrag.
4. (Potentiële) daders aanspreken en bewust maken.
5. De samenwerking met lokale professionals versterken en coördineren.
6. Aansluiten bij lokale initiatieven en deze versterken.

Doelgroep: slachtoffers, daders en omstanders

- Vrouwen en jonge meiden
- LHBTIQ+ gemeenschap
- Mannen en jongens (vaak dader, soms slachtoffer)

We richten ons op alle Almelose inwoners, dus op alle (potentiële) daders, omstanders en (potentiële) slachtoffers. Daarbij leggen wij voor de slachtoffers de nadruk op meisjes en vrouwen en de LHBTIQ+ gemeenschap, omdat blijkt dat deze groepen het meest te maken krijgen met seksuele intimidatie. Uiteraard kunnen mannen ook te maken krijgen met seksuele intimidatie, bijvoorbeeld wanneer zonen getuige zijn van intimidatie of geweld tegen hun moeder. Of bij intimidatie van homoseksuele mannen vanwege hun seksuele oriëntatie. Uiteraard kunnen mannen ook geïntimideerd worden door vrouwen.

Indien deze wet in werking zal treden, zal de aanpak worden herzien. Echter blijkt vervolging na een aangifte alsnog erg moeilijk te zijn, vaak is het het woord van het slachtoffer tegen dat van de dader.

Plan van aanpak gemeente Almelo

Zoals eerder benoemd zal de gemeente Almelo zich richten op preventie en het bieden van handelingsperspectief. Er zullen meerdere initiatieven worden ondernomen ten behoeve van de aanpak van seksuele intimidatie en andere vormen van seksuele grensoverschrijding.

We creëren een effectieve aanpak door een mix van de volgende maatregelen te nemen:

1. Sociale-norm campagnes

Er zullen campagnes worden geïnitieerd waarbij een statement wordt gemaakt dat de gemeente Almelo seksuele intimidatie niet tolereert. Daarnaast zorgen de campagnes ervoor dat de gewenste norm wordt uitgedragen en de problematiek bespreekbaar wordt gemaakt. Het idee is dat de campagnes in de toekomst uit diverse verschillende componenten zullen bestaan (bijv. publiekscampagne, inzet rolmodellen etc.).

2. Voorlichting, deskundigheidsbevordering en bewustwording

Opvoeding en onderwijs spelen een belangrijke rol bij het tegengaan van seksuele intimidatie omdat het gaat om omgangsvormen, om respect voor elkaar en in hoe je je ten opzichte van de ander in de openbare ruimte of online gedraagt. Vanuit dit preventieve inzicht wordt ingezet op voorlichting en advies.

Tevens wordt ingezet op het bevorderen van de deskundigheid van professionals.

3. Handelingsperspectief bieden voor slachtoffers en omstanders en het beter in beeld krijgen van de problematiek.

1. Sociale-normcampagnes uitdragen

Sociale-normcampagnes dragen bij aan de ontwikkeling van sociale normen die seksueel grensoverschrijdend gedrag helpen voorkomen. Hierbij gaat het om het overdragen van een positieve boodschap, die de inwoners aan het denken zet en handelingsperspectieven biedt.

Ben je oké? campagne⁶

De gemeente Almelo heeft ervoor gekozen om de Ben je oké? campagne van Rutgers in Almelo te lanceren. De omstandercampagne Ben je oké? maakt ongewenst seksueel gedrag bespreekbaar en daarnaast wordt het gewenste gedrag onder de aandacht gebracht. De campagne roept iedereen op om er iets van te zeggen als je ongewenst seksueel gedrag ziet met de boodschap: 'Zie je ongewenst seksueel gedrag? Vraag dan aan degene die het overkomt: 'Ben je oké?'. De campagne in Almelo zal zich richten op seksuele intimidatie in horeca gelegenheden, sportkantines én de straat. Om een gezamenlijke norm uit te dragen worden diverse partners in Almelo betrokken bij de campagne, zoals horecaondernemers, sportverenigingen, Avedan, Centrum Seksueel Geweld, COC, GGD Twente en Vizier. Zo laten we samen zien dat de gemeente staat voor een respectvolle omgang en een veilige leefomgeving voor iedereen.

⁶ In bijlage 3 vind je drie voorbeeld posters van de campagne. Afbeelding 1: straatintimidatie, 2: wc-poster en 3. horecaposter

Het doel van de campagne:

- Weten dat de grens bij iedereen anders ligt, en dat ongevraagd aanraken en doorgaan als iemand nee zegt ongewenst is (Bewustwording).
- Onderschrijven dat mensen die dit meemaken dit niet hoeven te accepteren en dat zij gesteund worden door omstanders (Houding).
- Weten hoe te handelen bij (melding van) seksuele grensoverschrijding en wat zij kunnen doen ter voorkoming daarvan (Gedrag).

Wanneer?: De campagne zal lopen van 25 april 2022 tot en met 8 mei 2022. In deze lenteperiode gaan mensen vaker naar buiten en in deze periode vinden Koningsdag en Bevrijdingsdag plaats. Het is de bedoeling dat de campagne twee keer per jaar wordt herhaald.

Wat en waar?

- **Uitgaansleven, horeca gelegenheden en sportverenigingen**

Horeca ondernemers en sportverenigingen in Almelo zullen worden opgeroepen om ambassadeur te worden van de campagne en Ben je oké? posters op te hangen in hun horecagelegenheid. [Ben je oké? \(benjeoke.nl\)](https://benjeoke.nl)

Om preventie in het beleid van horecagelegenheden te verankeren worden horeca ondernemers en sportverenigingen ook gewezen op de 'Hier is het oké Toolkit van Rutgers. Deze toolkit helpt de horeca om maatregelen te nemen die zorgen voor een leuke en veilige tijd voor bezoekers. <https://benjeoke.nl/hierishetoke>

- **Veilige straten – Straatintimidatie**

Gebaseerd op het succes van Ben je Oké in het uitgaansleven heeft de gemeente Enschede een Ben je Oké campagne ontwikkeld voor veilige straten, met de boodschap: 'Zie je straatintimidatie? Vraag dan aan degene die het overkomt: 'Ben je oké?' De gemeente Almelo maakt gebruik van de campagne die door de gemeente Enschede in samenwerking met Rutgers is ontwikkeld. [Enschede start campagne tegen seksuele intimidatie op straat: Ben je oké? \(benjeoke.nl\)](https://benjeoke.nl)

De campagne zal worden uitgedragen via citydisplays in de stad Almelo.

- **Social Media**

Naast posters op straat en in horeca gelegenheden zal de campagne online worden uitgedragen op social media, zoals Instagram en Facebook. Dit gebeurt zowel via betaalde als onbetaalde posts.

- **Toiletreclame**

De Ben je oké? campagne zal via toiletreclame op diverse horeca locaties in Almelo worden uitgedragen. In verband met vaste data van toiletreclame zal de campagne worden uitgedragen van 28 april t/m 12 mei.

- **Overig**

In de toekomst zal er een verkenning worden gedaan, om de campagne ook eventueel op

maat te maken voor het onderwijs. Hier zal eventueel samen kunnen worden gewerkt met andere gemeenten.

2. Voorlichting, deskundigheidsbevordering en bewustwording

Het is belangrijk dat het belang van een respectvolle omgang structureel voldoende aandacht krijgt in de levens van jongeren, op school en daarbuiten. Aandacht hiervoor begint al op het kinderdagverblijf en in de kleuterklassen en loopt door tot en met het vervolgonderwijs. De gemeente zal - in samenwerking met lokale organisaties - scholen stimuleren en faciliteren om hier structureel aandacht aan te besteden, bijvoorbeeld door erkende lespakketten en interventies voor jongeren en ouders onder de aandacht te brengen.

Tevens zal de gemeente Almelo de mogelijkheden verkennen om professionals die met kinderen en jongeren werken, zoals jongerenwerkers, te faciliteren bij het bevorderen van hun deskundigheid ten aanzien van het bespreekbaar maken van seksuele gezondheid. Praten met jongeren over seksualiteit, gender(identiteit) en wensen en grenzen is leuk, leerzaam en belangrijk. Daarbij draagt praten over deze thema's bij aan meer gelijkheid, acceptatie en sociale inclusie. Toch is het voor docenten, (jeugd-)hulpverleners en ouders niet altijd even makkelijk om een gesprek over deze onderwerpen te voeren. Het is belangrijk dat zij op een positieve manier het gesprek aan kunnen gaan met jongeren over gender, wensen, grenzen en seksualiteit. Thema's kunnen bijv. zijn: stereotypen, vooroordelen, wensen, grenzen, mannelijkheid, groepsdruk, dubbele seksuele moraal, mannelijkheidsnormen en (homo)seksualiteit. Daarnaast is het belangrijk dat professionals bewust worden gemaakt van cultuursensitiviteit, eigen uitspraken, (onbewuste) vooroordelen en handelen. Met behulp van de trainingen zullen professionals om leren gaan met situaties uit de praktijk; hoe reageer je op specifieke vragen en opmerkingen van jongeren, hoe zorg je ervoor dat iedereen ongeacht diens gender en seksuele identiteit veilig zichzelf kan zijn, hoe ga je om met jongeren die te maken hebben gehad met seksuele grensoverschrijding, en hoe bespreek je het aangeven van wensen en grenzen?

Met behulp van de deskundigheidsbevordering kunnen de professionals structureel diverse thema's omtrent seksuele gezondheid bespreekbaar maken.

Doelgroep: in beginsel wordt er gefocust op jongerenwerkers. Echter zou de doelgroep kunnen worden uitgebreid naar leraren, jeugdzorgmedewerkers, kinderdagverblijf medewerkers, bar- en over personeel, et cetera.

Samenwerking: mogelijke partners die de gemeente hierbij kunnen ondersteunen zijn GGD Twente, Avedan, Vizier, Rutgers en SexMatters. Daarnaast zou het Sociaal Domein van de gemeente Almelo een belangrijke rol kunnen spelen bij het betrekken van het onderwijs.

Aandachtspunten

- **Aandacht voor online vormen van seksuele grensoverschrijding**
De maatschappij verandert continu en jongerengedrag ontwikkelt mee. Met nieuwe communicatievormen ontstaan ook nieuwe (online) vormen van seksueel

grensoverschrijdend gedrag. Online ongewenst seksueel gedrag, zoals grooming, sexting en sextortion krijgt extra aandacht in de aanpak 'Digitale Veiligheid'.

- **Betrek jongens en jonge mannen erbij**

Nog te vaak wordt de verantwoordelijkheid bij meiden gelegd om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Terwijl met name jongens grensoverschrijdend gedrag vertonen. Als we dat gedrag willen stoppen, is het noodzakelijk jongens deel van de oplossing te maken. Juist door jongens en mannen hier op een positieve manier bij te betrekken, kunnen we daadwerkelijk verschil maken.

3. Handelingsperspectief bieden voor slachtoffers en omstanders en problematiek beter in beeld

Seksuele intimidatie speelt zich vaak onder de radar af. Veel slachtoffers van seksuele intimidatie of seksueel grensoverschrijdend gedrag maken hier geen melding van. Dit kan bijvoorbeeld komen door schaamte of doordat de drempel te hoog ligt om naar de politie of CSG te gaan, of omdat de norm is vervaagd. Slachtoffers zijn vaak overtuigd van het feit dat dit nou eenmaal bij onze huidige maatschappij hoort. De drempel om een melding te maken van seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag wordt daardoor nog hoger, of melden komt daardoor niet eens bij slachtoffers op.

Diverse gemeenten in Nederland hebben een meldpunt geopend, waar inwoners vervelende ervaringen met seksuele intimidatie of seksueel grensoverschrijdend gedrag op straat of online kunnen melden. Een meldpunt kan slachtoffers zowel een luisterend oor als praktische hulp bieden zoals hulp bij aangifte of juridische hulp. Naast het ondersteunen van slachtoffers krijgt de gemeente met een meldpunt een beter beeld van de aard en omvang van dit probleem. Dat maakt een gerichtere aanpak mogelijk. De gemeente Almelo zal de mogelijkheden van het openen van of aansluiten bij een meldpunt verkennen.

Tijdsplanning

Initiatieven	Data
Ben je oké? campagne	25 april tot en met 8 mei 2022
Herhaling Ben je oké? campagne	Najaar 2022 en medio 2023
Aansluiten bij of openen van een meldpunt	
Deskundigheidsbevordering diverse professionals, bijvoorbeeld: Te beginnen met: - Jongerenwerkers Evt. later: - Leraren (inclusief betrekken ouders) - Jeugdzorg medewerkers	

- Kinderdagverblijf (inclusief betrekken ouders) - OV personeel - Bar personeel - Boa's - Politie	
Onder de aandacht brengen van seksuele gezondheid en bijbehorende thema's bij scholen in samenwerking met partners.	

Financiën 2022 tot en met medio 2023⁷

Debetzijde	Creditzijde
Ben je oké? campagne april/mei 2022 €10.000	Subsidie programma Veilige Steden €30.000
Herhaling Ben je oké? campagne (2 maal) €10.000	Eigen bijdrage programma Veilige Steden €30.000
Personeelskosten €40.000	
Aansluiten bij of openen van een meldpunt €15.000 p.j.	
Deskundigheidsbevordering diverse professionals €10.000⁸	
Structureel onder de aandacht brengen van seksuele gezondheid en bijbehorende thema's bij scholen in samenwerking met partners.	
Totaal v.a. €85.000	Totaal €60.000

⁷ Grove schatting van de kosten. Sommige kosten van de initiatieven zullen afwijken in prijs of mogelijk worden vervangen worden door andere initiatieven.

⁸ Dit bedrag is enkel voor het opleiden van de jongerenwerkers (2 daagse training + terugkomdag + interventietraining). De kosten voor overige professionals zullen variëren per doelgroep en grootte van de groep.

Bijlage 1 – Definities vormen seksuele grensoverschrijding

Seksuele grensoverschrijding

Seksuele grensoverschrijding is een verzamelterm voor alle vormen van seksueel gedrag die over de grenzen van een ander gaan. Bijvoorbeeld ongewenste aanrakingen, zoenen tegen iemands wil, aanranding en verkrachting en online ongewenst gedrag, zoals sextortion (iemand chanteren met seksueel getinte beelden). In het vervolg gebruiken we daarom de term seksuele grensoverschrijding.

Seksueel geweld

Seksueel geweld is wat in de wet als aanranding en verkrachting is gedefinieerd, dat wil zeggen penetratie (verkrachting) of andere seksuele handelingen (aanranding) waarbij geweld is gebruikt, dreiging met geweld of gebruik is gemaakt van een situatie of toestand waardoor iemand niet in staat was te weigeren (bijv. door middelengebruik).

Seksueel misbruik

Seksueel misbruik is elke vorm van seksuele grensoverschrijding waarbij de dader misbruik maakt van een verschil in leeftijd of macht. Bij seks tussen een volwassene en een kind is per definitie sprake van een ongelijkwaardige relatie en dus van seksueel kindermisbruik. Ook bij mensen met een verstandelijke beperking gaat het over misbruik.

Seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie betreft opmerkingen, gebaren en handelingen met een seksuele betekenis die het slachtoffer als ongewenst, bedreigend en/of vernederend ervaart.

Gendergerelateerd geweld

Gendergerelateerd geweld is geweld tegen iemand op grond van geslacht, genderidentiteit, seksuele oriëntatie of genderexpressie. In de praktijk treft dit geweld vooral vrouwen, LHBTI-personen en mensen met een genderexpressie of genderidentiteit die niet conform de norm is.

Gendergerelateerd geweld gaat over seksueel geweld, maar ook over lichamelijk of psychisch geweld.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, zoals (ex-)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Vormen van huiselijk geweld zijn onder andere: (ex-)partnergeweld, eengerelateerd geweld en kindermishandeling. Het kan gaan om lichamelijk, seksueel en psychisch geweld. De laatste jaren wordt de overkoepelende term 'geweld in afhankelijkheidsrelaties' (GIA) steeds vaker gebruikt. Hieronder valt ook geweld in huiselijke kring, de zorg- en ondersteuningssector en op de werkvloer.

Bijlage 2 - Kennis over effectieve preventie van seksuele grensoverschrijding

Het probleem van seksuele grensoverschrijding, waaronder seksueel geweld, is niet alleen omvangrijk, maar ook complex. Het heeft individuele, sociale, culturele en structurele oorzaken. Dat vraagt om een uitvoerige aanpak met meerdere strategieën. Hier een aantal belangrijke inzichten uit onderzoek over wat werkt in de preventie van seksuele grensoverschrijding.

Wat werkt bij preventie?

Uit onderzoek blijkt dat preventie het beste werkt als het aan een aantal criteria voldoet:

1. Preventie op meerdere niveaus

Preventie vindt plaats op meerdere niveaus, dus zowel gericht op het individu als op professionals, organisaties en de maatschappij als geheel. Op deze manier versterken de maatregelen elkaar. Lessen voor jongeren op school hebben meer effect als de boodschap ervan wordt ondersteund in hun omgeving, zoals in hun gezin, op de sportclub en in de media.

2. Preventie richt zich op het voorkomen van het gedrag dat niet oké.

Preventie richt zich op het ontwikkelen van kennis, attitudes en vaardigheden die resulteren in minder seksueel grensoverschrijdend gedrag.

3. Preventie begint op tijd

Preventie begint vóórdat jongeren seksuele relaties aangaan. Dat betekent dat seksuele vorming met aandacht voor respectvolle omgang al begint op de basisschool en doorloopt tot en met de middelbare school en het vervolgonderwijs.

4. Preventie is niet eenmalig, maar structureel

Interventies voor het voorkomen van seksuele grensoverschrijding hebben voldoende omvang. Eén keer een les op school, jongerencentrum of in de jeugdzorg, kan jongeren niet leren hoe zij elkaars wensen en grenzen kunnen respecteren. Een ingewikkeld onderwerp als seksuele grensoverschrijding vraagt om meerdere lessen die herhaald worden en een doorlopende leerlijn.

5. Preventie drijft op deskundigheid

Professionals met een rol in de preventie van seksueel grensoverschrijding, zoals zorg- en welzijnsprofessionals en onderwijsprofessionals, zijn in staat zijn om seksualiteit, seksuele grensoverschrijding en consent te bespreken, risicofactoren te signaleren en slachtoffers door te verwijzen naar de juiste hulpverlenende instanties.

6. Preventie betreft mannen

Het tegengaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag is veel effectiever als je jongens en mannen erin betreft. Niet alleen vrouwen, maar ook mannen hebben last van traditionele gendernormen. Deze normen bepalen hoe mannen en vrouwen zich zouden moeten gedragen, ook op het gebied van seksualiteit. Als jongens en mannen niet alleen worden gezien als potentiële daders, maar juist als deel van de oplossing, dan kunnen we seksuele grensoverschrijding collectief en effectief tegengaan. Daarbij komt dat niet alleen vrouwen, maar ook mannen (homo's en hetero's) en trans personen slachtoffer kunnen worden.

Bijlage 3 – Voorbeeld posters Ben je oké? campagne horeca en straat

**ZIE JIJ SEKSUELE
INTIMIDATIE OP STRAAT
ZOALS NAFLUITEN, ROEPEN,
SISSEN OF AANRAKEN?**

**BEN JE
OKE?**

HELP DE ANDER EN VRAAG

**ZO ZORGEN WE SAMEN DAT
IEDEREEN IN ALMELO ZICH
VEILIG VOELT. OOK OP STRAAT.**

MEER INFO?
CHECK: [BENJEKE.NL/ALMELO](https://benjeoke.nl/almelo)

Rutgers Gemeente Almelo

WAT ALS?

**JE TWIJFELT OF ZE
MET ELKAAR FLIRTEN**

STEL DE VRAAG!

**ZO HEBBEN WE ALLEMAAL
EEN MOOIE TIJD.**

Soms is het moeilijk te zien of twee personen met elkaar flirten.
Misschien vindt een van de twee het toch niet leuk?
Bij twijfel, ga op je onderbuik gevoel af en vraag: 'Ben je oké?'
Als ze het niet allebei leuk vonden, heb je een uitweg gegeven.
Waren ze wel leuk aan het flirten? Dan zullen ze gewoon verder gaan.
Wil je meer weten? Check benjeoke.nl/almelo

Rutgers

Gemeente
Almelo

BEN JE OKE?

**ZIE JE ONGEWENST
SEKSUEEL GEDRAG?**

STEL DE VRAAG!

ZO HEBBEN WE ALLEMAAL
EEN MOOIE TIJD.

MEER INFO? CHECK: [BENJEoke.NL/ALMELO](https://benjeoke.nl/almelo)

Rutgers

Gemeente
Almelo

MS
@

MOTIE

Initiatiefnemer: Forum voor Rechts

Medeindiener(s): Leefbaar Almelo

Titel motie: Plan van aanpak seksuele intimidatie in de openbare ruimten van de gemeente Almelo

De raad van de gemeente Almelo, in vergadering bijeen d.d. 30 juni 2020,

Gehoord de beraadslaging,

Constaterende dat;

- Seksuele intimidatie op straat leidt tot onveiligheid en angst bij vrouwen;
- Dat dit een landelijk probleem is waarbij bijvoorbeeld in Arnhem is gebleken dat 63% van de vrouwen slachtoffer is van seksuele intimidatie of grensoverschrijdend gedrag;
- De doelgroep zelfs steeds jonger wordt zulks zelfs al vanaf groep zes van de basisschool;
- De veiligheid van vrouwen op straat voorop dient te staan;
- Dat ook in Almelo seksuele intimidatie voorkomt;
- Seksuele intimidatie en straatterreur ontoelaatbaar is en dient te worden aangepakt.

Overwegende dat;

Er een plak van aanpak dient te komen om de veiligheid van vrouwen in de openbare ruimten van Almelo te bewaken;

Verzoekt het college

Om een plan van aanpak op te stellen en hierover in overleg te treden met andere gemeenten om mogelijke oplossingen uit te wisselen aangezien dit een probleem is in veel gemeenten in Nederland.

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening door ondersteunende fracties:

 Lokaal Almelo Samen		 CDA	
 D66		 PvdA	
 SP		 VVD	
 CU		 Lijst Çete	
 PVA		 PVV	
LEEFBAAR ALMELO LA		 GroenLinks	
 Democraten.nu		 Fractie Weinreder	

 Forum voor Rechts			
---	--	--	--